

Statlige regnskaper:

Mer åpenhet, men uten verdi

Endringer i statens regnskapsstandarder gjør det enklere å sammenligne statlige virksomheters pengebruk, men det er fortsatt en lang vei å gå før det er mulig å gjøre gode sammenligninger, slik at åpenheten får en verdi for samfunnet.

Artikkelen er forfattet av:

Statsautorisert revisor
Oddvar Snipseyr
Partner Deloitte

Senior manager
Nina Østlund
Deloitte (offentlig regnskap)

Offentlige utgifter er ett av områdene der Regjeringen vil styrke åpenheten, hevdet de i fremleggningen av statsbudsjettet. De vil gjøre **mer** data om bruken av statlige bevilgninger **bedre** tilgjengelig for **flere** brukere.

Det er tre forhold som vanskeliggjør sammenligning av ressursbruk på tvers av statlige virksomheter:

1. Statlige virksomheter kan fortsatt velge mellom to regnskapsprinsipper (kontantprinsippet og de statlige regnskapsstandardene).
2. Ulike krav til rapportering, avhengig av tilknytningsform,
3. Tjenesteleveranser mellom statlige virksomheter uten tilhørende avregning fører til skjevheter i kostnadsbildet for den enkelte virksomheten.

Statlige regnskapsprinsipper

Det er besluttet at de statlige regnskapsstandardene med virkning fra 1. januar 2016 skal være obligatoriske for alle statlige virksomheter som fører regnskap etter andre prinsipper enn kontantprinsippet. Siden statlige virksomheter fortsatt kan velge mellom to regnskapsprinsipper, er det ikke mulig å foreta relevante sammenligninger av statens løpende ressursbruk på tvers av alle statlige virksomheter.

Ny obligatorisk årsrapport

Innføring av obligatorisk årsrapport har lagt et godt grunnlag for enklere sammenligning av statlige regnskaper, og er et viktig skritt på veien mot større åpenhet. Det er imidlertid en begrensning at kravene til innhold i rapporten varierer med virksomhetens tilknytningsform. Kravene til innhold er også ulike for virksomheter som fører regnskap etter de statlige regnskapsstandardene og virksomheter som følger kontantprinsippet.

Først når alle virksomheter er pålagt å utarbeide regnskap etter de statlige regnskapsstandardene, vil man ha et godt grunnlag for relevante sammenligninger, noe som for eksempel Sverige og Danmark allerede har pålagt sine statlige virksomheter. Her må Norge følge etter.

Statlig bevilgningsstruktur

Statlige virksomheter finansieres i hovedsak av statlige bevilgninger som, sammen med eventuelle eksterne inntekter, skal benyttes til å finansiere virksomhetens samfunnsoppdrag. En utstrakt bruk av overføring av bevilgninger mellom statlige virksomheter gjør det imidlertid vanskelig å følge pengestrømmen i de enkelte virksomhetene.

Flere statlige virksomheter leverer administrative tjenester til andre statlige virksomheter. Kostnader knyttet til slike tjenester finansieres ofte ved hjelp av bevilgningsoverføring, og det foretas ingen tilhørende avregning for verdien av tjenestene. Som eksempel kan nevnes at enkelte statlige virksomheter leverer lønns- og regnskaps-tjenester til en rekke andre statlige virksomheter/departementer uten at det foretas en direkte fakturering eller avregning for verdien av disse tjenestene. For å finan-

siere kostnaden knyttet til slike tjenester, foretas en overføring av budsjettmidler fra den virksomheten som mottar tjenestene til den virksomheten som leverer tjenestene. Virksomheter som mottar tjenester, får således ikke synliggjort kostnaden i sine regnskaper. Samhandling mellom statlige virksomheter skjer på en rekke områder. Utstrakt bruk av bevilgningsoverføring uten regnskapsmessig avregning gjør at det ikke alltid er samsvar mellom den virksomheten som har pådratt seg en kostnad, og den virksomheten som regnskapsfører kostnaden i sitt regnskap. Sammenblanding av kostnader mellom statlige virksomheter påvirker i stor grad kvaliteten på statlige virksomheters regnskaper og vanskeliggjør gode og relevante økonomiske sammenligninger, som mange interessenter i samfunnet mener å ha krav på.

Et viktig skritt på veien mot felles rapportering

Både innføring av obligatorisk årsrapport for statlige virksomheter og beslutningen om å gjøre de statlige regnskapsstandardene obligatoriske for virksomheter som fører et periodisert regnskap, er svært viktige skritt på veien mot felles rapporteringskrav for statlige virksomheter. Regjeringens forslag om å utvikle en løsning for publisering av informasjon fra statsregnskapet, vil også bidra til muligheter for bedre sammenligninger. Det gjenstår imidlertid store hindringer før full økonomisk sammenlignbarhet mellom statlige virksomheter kan oppnås. Dette reduserer muligheten for å benytte regnskapet som et verktøy i vurderingen av om fellesskapets samlede midler forvaltes best mulig, og om man får «mer stat for pengene». Oppfordringen til å ta de neste viktige stegene på veien mot full relevant åpenhet er herved overlevert!